

Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant

Jaarverslag 2017

Colofon

Uitgave

Regionaal Bureau Integrale Veiligheid Oost-Brabant
In opdracht van: Regionaal Overleg Veiligheid Oost-Brabant

Opstellers:

Alain Renier – Regionaal Beleidsadviseur
Frank Hustin – Regionaal Beleidsadviseur

Datum

8 mei 2018

Bronnen

Voor deze rapportage is gebruik gemaakt van gegevens aangeleverd door de gemeenten uit Oost-Brabant, de politie, het Openbaar Ministerie, het RIEC en de gegevens uit de Veiligheidsmonitor 2017.

Voorwoord

Met het aanbieden van het jaarverslag over 2017 naderen we het einde van de termijn van ons Regionaal Veiligheidsplan 2015 – 2018. Ook in 2017 hebben de partners in Oost-Brabant hard gewerkt aan het versterken van de veiligheid en leefbaarheid in de wijken en dorpen in onze regio. De bestrijding van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit blijft daarbij een belangrijk onderdeel. Maar er is ook intensief ingezet op andere veiligheidsthema's, zoals het tegengaan van radicalisering of de regionale aanpak van personen met verward gedrag.

Uit de cijfers over 2017 van de politie en het OM en de maatregelen die de gemeenten en andere partners hebben getroffen komt, over de gehele breedte bezien, een goed resultaat naar voren. In 2017 was sprake van een daling van het aantal misdrijven met 12,6% ten opzichte van 2016. In 2012 was 19% van de inwoners slachtoffer van een misdrijf, in 2015 bedroeg dit 16,4%, in 2016 15,9% en in 2017 13,8%. Er is dus sprake van een positieve trend. Ook ten opzichte van de andere regio's in het land scoren we goed: het aantal inwoners in Oost-Brabant dat aangeeft veel overlast te ervaren van fysieke verloedering en sociale overlast ligt significant lager dan het landelijk gemiddelde (maar is helaas ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar). Opvallend is wel dat het aantal aangiftes is gedaald (hetgeen voornamelijk te wijten is aan het teruglopen van het aantal digitale aangiftes). Niet duidelijk is of dit te danken is aan dalende criminaliteit of te wijten is aan "meldingsmoeheid" van onze burgers.

Net als voorgaande jaren blijft georganiseerde ondermijnende criminaliteit een groot probleem voor onze regio. In 2017 is door politie, OM, RIEC, de belastingdienst, de FIOD, de Taskforce Zeeland-Brabant en het BOT, onder meer onder de vlag van het Actiecentrum Ondermijning Oost-Brabant, weer fors ingezet op de aanpak van de ondermijnende criminaliteit in onze regio. Hoewel er zeker successen worden geboekt in de strijd tegen ondermijnende criminaliteit, zal de inzet van de partners nog fors, steviger en integraler moeten zijn om succes te hebben. Daarbij is ook de inzet van ondernemers en burgers onontbeerlijk. Tevens zal de maatschappelijke verantwoordiging over de gevolgen van ondermijnende criminaliteit (zoals dodelijke afrekeningen, brandgevaarlijke hennepkwekerijen in woonhuizen en drugsgebruik op evenementen) moeten worden vergroot.

Ook in 2017 was er discussie over de schaarste aan capaciteit in onze regio. Reeds vorig jaar vroegen burgemeesters uit onze regio om extra middelen voor de aanpak van ondermijning en de introductie van een "Ondermijningswet". Zeker nu de aanpak van ondermijnende criminaliteit ook in andere regio's op de agenda komt, zal de overheid moeten (blijven) investeren in mensen en middelen om deze sluipende vorm van criminaliteit succesvol aan te pakken. We blijven daarom ook landelijk aandacht vragen voor de problematiek die zich in het zuiden manifesteert op het gebied van ondermijning.

In 2018 zullen we doorgaan om de doelstellingen uit ons Regionaal Veiligheidsplan te behalen en zal er gewerkt worden aan het nieuwe Regionaal Veiligheidsplan voor de jaren 2019-2022. Tevens wordt er gewerkt aan een Regionale Ontwikkel Agenda waarin opgenomen wordt wat van welke partner verwacht wordt om ervoor te zorgen dat de door onze regio te stellen prioriteiten succesvol worden gerealiseerd.

We moeten als één georganiseerde overheid onvermoeibaar blijven werken aan de veiligheid en leefbaarheid in Oost-Brabant. Dat vraagt om inzet, toewijding en de juiste middelen!

Eindhoven, d.d. ... juni 2018

J.A. Jorritsma
Regioburgemeester

H.G.M. Rutgers
Hoofdofficier van Justitie

F.J. Heeres
Politiechef

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	5
2. Veiligheidsbeeld regio Oost-Brabant.....	6
3. Problematische jeugd en jeugdgroepen	8
4. Woninginbraken	10
5. Georganiseerde ondermijnende criminaliteit.....	12
6. Geweld.....	15
7. Veilige Publieke Taak.....	17
8. Radicalisering en jihadisme	19
9. Personen met verward gedrag	21
Bijlage 1: Samenstelling Basisteams.....	24

1. Inleiding

Het Regionaal Veiligheidsoverleg heeft eind 2014 een Regionaal Veiligheidsplan voor Oost-Brabant voor de periode 2015 – 2018 vastgesteld. In het veiligheidsplan is onder andere een aantal gezamenlijke prioriteiten benoemd op het gebied van jeugd, woninginbraken, georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit en geweld. Het maken van afspraken over gezamenlijk te bereiken doelen is echter slechts het begin van een proces. Uitvoering, monitoring en (eventuele) bijstelling van afspraken maken de cirkel rond. Net als voor 2016 heeft het Regiobureau Integrale Veiligheid het voortouw genomen in het opstellen van het jaarverslag over 2017, natuurlijk in goede samenwerking met de diverse partners in de regio.

De voor u liggende rapportage is bedoeld om een stand van zaken te geven ten aanzien van de uitvoering van de gezamenlijke prioriteiten uit het Regionaal Veiligheidsplan op basisteam niveau. Het betreft de geprioriteerde thema's binnen het Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant 2015-2018:

- Woninginbraken;
- Geweld (straatroof, overvallen relationeel geweld, uitgaansgeweld, geweld tegen werknemers met een publieke taak);
- Problematische jeugd en jeugdgroepen;
- Georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit;
- Radicalisering en jihadisme;
- Personen met verward gedrag.

In hoofdstuk 2 wordt stilgestaan bij het veiligheidsbeeld voor de gehele regio / politie-eenheid. Hoofdstukken 3 tot en met 9 zoomen in op de resultaten ten aanzien van de geprioriteerde thema's. Bijlage 1 geeft in overzicht van de indeling van de basisteams.

2. Veiligheidsbeeld regio Oost-Brabant

Bij het opstellen van het Regionale Veiligheidsplan is gekozen voor ambitieuze doelstellingen waarbij de 38 gemeenten, Openbaar Ministerie en politie de handen ineenslaan met bewoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers om in Oost-Brabant een uitermate ongunstig klimaat te creëren voor het bedrijven van criminele activiteiten. Daarvoor wordt duurzaam geïnvesteerd in het publiek vertrouwen in de veiligheidsaanpak van 'de overheid'. In dit hoofdstuk worden de resultaten voor het jaar 2017 weergegeven ten opzichte van het jaar ervoor en de ambitie die we in het Regionaal Veiligheidsplan hebben opgesteld.

Ambitie

Ten opzichte van 2013 willen we in 2018 het volgende hebben bereikt:

- Het totaal aantal geregistreerde misdrijven is gedaald met 10%, van 89.910 naar 81.000.
- Ook slachtofferschap neemt af met 10% (van 18,4% naar 16,6%), terwijl de aangiftebereidheid gelijk blijft.
- Het gevoel van onveiligheid in de eigen buurt is met 10% afgenomen, van 18,2% naar 16,4%.
- Substantiële resultaten op gezamenlijke prioriteiten.
- Meer betrokkenheid en vertrouwen van onder andere burgers en ondernemers.

Resultaten

Criminaliteitscijfers

Regio	t/m dec 2016	t/m dec 2017	Verschil	Groei	jaar 2014	jaar 2015	jaar 2016
Oost-Brabant							
Totaal aantal misdrijven	74.763	65.318	-9.445	-12,6%	82.093	79.825	74.763
Totaal misdrijven HIC	10.680	9.923	-757	-7,1%	12.824	12.346	10.680

De daling van het aantal misdrijven zet in 2017 door met een daling van 12,6% naar 65.318 geregistreerde misdrijven. Kijkend naar de doelstelling uit het Regionaal Veiligheidsplan om in 2018 tot een daling van 10% van het aantal misdrijven te komen naar een aantal van 81.000 misdrijven, bedraagt de daling reeds 27,3%. Ook op het moment dat er wordt ingezoomd naar basisteamniveau is de verdere daling in 2017 over de gehele breedte zichtbaar.

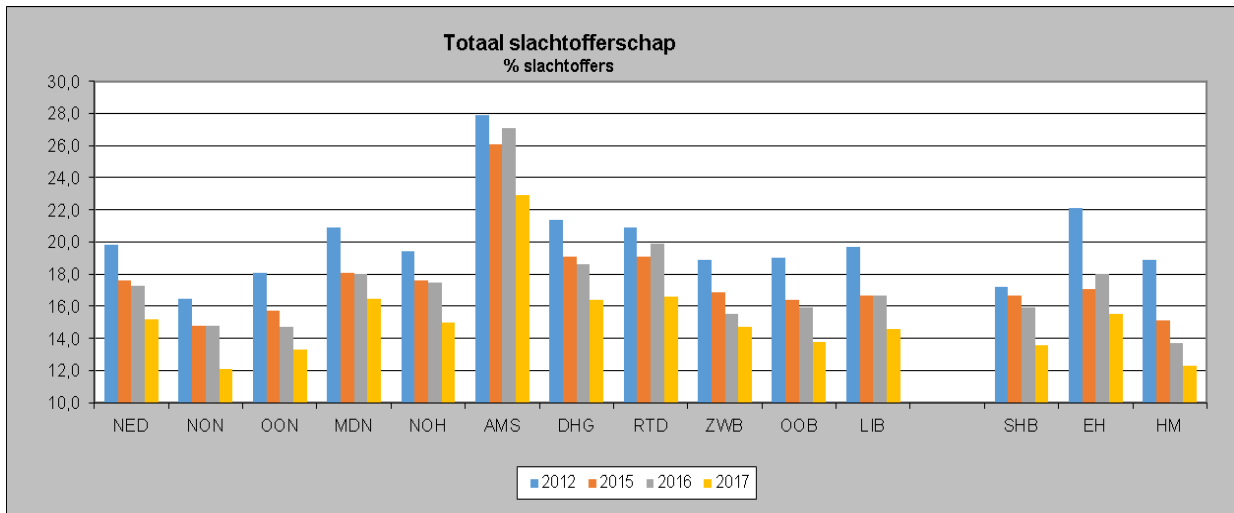
Regio Oost-Brabant		BT	BT	BT	BT	BT	BT	BT	BT
t/m dec vgl. met 2015	OOB	SHB	Mei	Maa	M&L	EH	DeK	Do	Pee
Totaal aantal misdrijven	-9.445	-784	-1106	-724	-797	-2.959	-1182	-901	-992
Totaal misdrijven HIC	-757	-129	-117	-125	-67	-102	-21	-100	-96

Veiligheidsgevoel

Het gevoel van onveiligheid in de buurt ligt bij de inwoners van Oost-Brabant in 2017 op 14,6%. Dit is een verdere daling ten opzichte van 2016 toen het 15,6% bedroeg. Het percentage is ook ruim lager dan het landelijk gemiddelde van 16%.

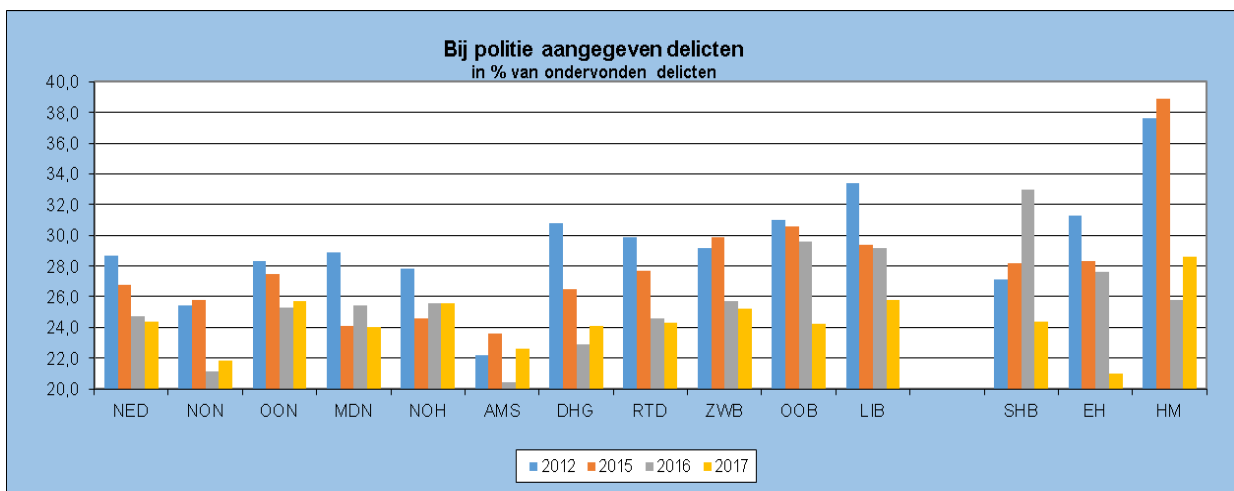
Slachtofferkans

Het slachtofferschap binnen de eenheid Oost-Brabant is voor het vijfde opeenvolgende jaar gedaald. Ten opzichte van 2012 is sprake van een significantie daling. 19,0% van de inwoners was in 2012 slachtoffer van een misdrijf, in 2015 bedroeg dit 16,4%, in 2016 15,9% en in 2017 13,8%. Landelijk is deze kans 15,2%. Met de score van 13,8% slachtofferschap is ook het niveau van de doelstelling 2018 om het slachtofferschap met 10% te laten dalen tot 16,4% wederom ruimschoots gerealiseerd. In onderstaande grafiek wordt de slachtofferkans in Oost-Brabant vergeleken met de rest van Nederland. Tevens zijn uiterst rechts de resultaten per district in Oost-Brabant opgenomen.

Aangiftebereidheid

De aangiftebereidheid is zowel landelijk als binnen de eenheid in het afgelopen jaar wederom gedaald. Landelijk gezien ligt de aangiftebereidheid op 24,4%, in Oost-Brabant op 24,2%. Dit is iets lager dan het landelijk gemiddelde. Ook de meldingsbereidheid van de ondervonden delicten is tot 35,5% gedaald maar ligt nog wel iets hoger dan het landelijk gemiddelde (34,4%). Het dalende aantal aangiftes is voor een zeer belangrijk deel te verklaren door het teruglopen van het aantal digitale aangiftes. En dat is in dit kader van belang, omdat juist dit type aangiftes wegens gebrek aan opsporingsindicatie veelal geen vervolg kan krijgen. Het aantal aangiftes dat op het bureau wordt gedaan, daalt niet. Om verdere duiding te geven aan de daling wordt landelijk onderzoek gedaan naar de onderliggende factoren voor de dalende aangiftebereidheid.

Leefbaarheid en overlast in buurt.

Het rapportcijfer in de Veiligheidsmonitor 2017 ten aanzien van de sociale cohesie in de buurt is minimaal gedaald ten opzichte van de vorige meting maar nog steeds hoger dan het landelijk gemiddelde. Het aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van fysieke verloedering en sociale overlast ligt significant lager dan het landelijk gemiddelde maar is ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van de vorige meting.

3. Problematische jeugd en jeugdgroepen

Bij het opstellen van het Regionaal Veiligheidsplan was duidelijk dat bewoners en ondernemers teveel overlast en criminaliteit van jongeren ervoer. De mate waarin bewoners overlast van groepen ervaren verschilt echter per basisteam in Oost-Brabant. Daarom is er ook verschil in de maatregelen en acties die in de regio zijn ondernomen.

Ambitie

Voor de aanpak problematische jeugd en jeugdgroepen is afgesproken om in de periode 2015-2018 het aantal incidenten jeugdoverlast met 10% te laten dalen van 5.497 naar 5.350.

Voor alle overlastgevende en criminele groepen geldt dat deze worden aangepakt, met het uitgangspunt één groep, één plan. Het aantal problematische jeugdgroepen (56 in 2013) is in 2018 met 10% gedaald tot 50.

Resultaten

Criminaliteitscijfers

Regio	t/m dec	t/m dec			jaar	jaar	jaar
Oost-Brabant	2016	2017	Verschil		2014	2015	2016
Incidenten overlast Jeugd	6.293	6.011	-282	-4,5%	5.888	5.850	6.293
Zelfst acties toezicht Jeugd	419	391	-28	-6,7%	1.073	442	419
Minderjarige verdachten OM	1.345	1.284	-61	-4,5%	1.827	1.529	1.353

In tegenstelling tot afgelopen jaar is het aantal registraties van jeugdoverlast gedaald. Het aantal minderjarige verdachten bij het OM is in 2016 verder gedaald. Inzoomend op het aantal registraties van jeugd overlast per basisteam, blijkt dat de verschillen tussen de basisteams groot zijn. In 's-Hertogenbosch, Maastrand, Maas & Leijgraaf en Eindhoven is sprake van een daling, in de Meierij, de Kempen, Dommelstroom en Peelland is daarentegen sprake van een stijging.

Regio Oost-Brabant	EH	BT	BT	BT	BT	BT	BT	BT	BT
t/m dec vgl. met 2015	OOB	SHB	Mei	Maa	M&L	EH	DeK	Do	Pee
Incidenten overlast Jeugd	-282	-123	123	-71	-60	-322	70	5	96

Maatregelen gemeentelijke aanpak

Voor de aanpak van hinderlijke en overlastgevende jeugdgroepen ligt de regiefunctie zowel bij de gemeente als het Openbaar Ministerie. Om de regiefunctie in te vullen wordt er gebruik gemaakt van een scala aan instrumenten:

- Plan van aanpak hinderlijke jeugdgroepen
- Plan van aanpak overlastgevende jeugdgroepen
- Plan van aanpak criminele jeugdgroepen
- Jeugd in Beeld
- Verbinding JIB en zorgstructuur op school
- Erop af aanpak risicojeugd
- Verdiepende netwerkanalyse
- Top-X aanpak / PGA
- Straatgroepenoverleg
- Instrumentenkoffer bestuurlijke maatregelen
- Jeugd en Gezin
- Jeugd Preventie Plan
- Subsidie HALT
- Inzet jongerenwerk
- Opvoedondersteuning

Met ingang van 2016 worden de jeugdanalyse en inventarisatie van de jeugdgroepen opgesteld aan de hand van de groepsscan (specifiek hiervoor ontwikkelde methodiek). In de praktijk wordt wisselend gebruik gemaakt van de groepsscan. De scan wordt ingezet wanneer zich een nieuw probleem voordoet. Daarom wordt in de meeste basisteams ook nog gewerkt met plannen van aanpak gebaseerd op de oude methodiek en Jeugd in Beeld. Wel is in steeds meer gemeenten bij de aanpak van jeugdproblematiek oog voor het verbinden van zorg en veiligheid. Met het verbinden van deze sectoren wordt meer persoonsgericht gewerkt volgens het principe één gezin, één plan, één coach. Zo is er bijvoorbeeld in Eindhoven sprake van een vast aanspreekpunt voor de scholen bij WIJEindhoven.

Instrumenten als het inzetten van jongerenwerk en opvoedondersteuning worden in alle basisteams toegepast. De overige instrumenten worden afwisselend gebruikt binnen de basisteams afhankelijk van hetgeen noodzakelijk en effectief is op lokaal niveau.

Maatregelen Openbaar Ministerie

Het OM is in 2017 betrokken geweest bij de aanpak van 10 jeugdgroepen. Tevens wordt n.a.v. het Arrondissementeel Justitieel Beraad van februari 2017 leerplicht als een speerpunt gezien en is het concept van de flexibele zittingen Leerplicht/Kinderrechter ingevoerd. Zo kunnen pieken in leerplicht of kindersittingen opgevangen worden, wat de doorlooptijd versnelt. De eventuele 'overcapaciteit' wordt opgevuld met andersoortige strafzaken (meestal van meerderjarige verdachten). In oktober 2017 was de eerste flexibele zitting gepland. In november en december volgden nog velen.

De jeugdofficieren van justitie hadden in het afgelopen jaar betrokkenheid bij een aantal 'projecten' in het arrondissement. Zo werd er op 10 april 2017 een presentatie gegeven voor (jeugd)medewerkers van de gemeente Den Bosch over (jeugd bij) ZSM, wordt er gewerkt aan een nauwe samenwerking rondom de aanpak van sexting (halt, politie, OM). En werd er medewerking aan de werkagenda "optimaliseren van de jeugdstrafketen" verleend in Brabant-Zuidoost.

4. Woninginbraken

Woninginbraken zijn onderdeel van de High Impact Crimes. Dit zijn misdrijven die een grote impact hebben op de slachtoffers. Het veiligheidsgevoel is enorm aangetast. Omdat ondanks een eerdere daling van het aantal woninginbraken, het aantal inbraken toch hoog bleef, is besloten ook in de jaren 2015 – 2018 in te blijven zetten op het terugdringen van het aantal woninginbraken.

Ambitie

De inzet is om via zowel preventieve als repressieve acties een vermindering van 15% woninginbraken ten opzichte van 2013 te realiseren, van 6.666 naar 5.666. Gelijktijdig streven Openbaar Ministerie en politie naar een verhoging van het ophelderingspercentage van 9% (2013) naar 11,5% in 2018. Deze ambitie is uitsluitend te realiseren als alle partners die iets kunnen betekenen daadwerkelijk in actie komen: gemeenten, woningcorporaties, bewoners, politie, Openbaar Ministerie.

Resultaten

Criminaliteitscijfers

Regio	t/m dec	t/m dec			jaar	jaar	jaar
	2016	2017	Vershil	Groei	2014	2015	2016
Oost-Brabant							
Diefstal/inbraak woning	4.067	3.687	-380	-9,3%	5.739	5.271	4.067
waarvan voltooid	2.970	2.780	-190	-6,4%	4.035	3.769	2.970
% poging	27%	24,6%	-2,4%		29,7%	28,5%	27,3%

Basisteam							
s-Hertogenbosch	471	440	-31	-6,5%	617	568	471
Meerij	486	438	-48	11%	615	633	468
Maasland	326	237	-89	-27,3%	397	309	326
Maas en Leijgraaf	423	293	-130	-30,7%	399	525	423
Eindhoven	978	891	-87	-8,9%	1663	1350	978
de Kempen	454	408	-46	-10,1%	619	540	454
Dommelstroom	386	322	-64	-16,6%	621	497	386
Peelland	638	658	20	3,1%	808	849	638

Op regionaal niveau zijn zowel de doelstelling voor 2017 als de eind ambitie voor 2018 behaald. In 2017 is het aantal woninginbraken met 9,3% gedaald ten opzichte van 2016. Het aantal van 3.687 ligt ruim onder de doelstelling voor 2018 (5.666). De doorzettende daling is waar te nemen in alle basisteams behalve Peelland. Het betreft hier echter maar een kleine procentuele stijging.

Ophelderingspercentage

Regio	t/m dec	t/m dec		jaar	jaar	jaar
Oost-Brabant	2016	2017	Vershil	2014	2015	2016
Oph% Diefstal/inbraak woning	9,6%	11,3%	1,7%	9,0%	8,3%	9,6%

Ook bij het ophelderingspercentage is een gestage stijging waar te nemen ten opzichte van het jaar ervoor. Met een ophelderingspercentage van 11,3% is het ophelderingspercentage met 1,7% gestegen ten opzichte van het jaar ervoor. Er is dan ook nog maar een klein stapje nodig om de eind ambitie van 11,5% in 2018 te behalen.

Preventie maatregelen

Om het aantal woninginbraken te laten dalen is ook afgesproken om op lokaal niveau een aantal preventie maatregelen te treffen:

- Faciliteren buurtpreventieteams
- Organiseren preventieavonden
- Stimuleren Keurmerk Veilig Wonen
- Aanpak heling
- Versturen besmettingsbrieven
- Top-X aanpak / PGA
- Donkere Dagen Offensief
- Stimuleren Burgernet / BIN
- Voetjesproject
- Waaks
- Hoe gastvrij bent u?
- Wijkveiligheidsschouw
- Samenwerking gemeente, OM, politie
- WhatsApp groep
- Inzet social media, facebook
- Project alles buiten op slot
- Contact woningbouw en senioren
- Buurtpreventiedag
- Extra toezichtcapaciteit
- Informatiegestuurde toezichthouders
- Buurttent

Deze maatregelen worden afwisselend binnen alle basisteams toegepast. Zo zijn in alle basisteams WhatsApp-groepen actief (vaak meerdere groepen per gemeenten). Ook worden er donkere dagen offensieven ingezet, preventieavonden georganiseerd en besmettingsbrieven verstuurd of voetjes neergelegd. Daarnaast is er ook een aantal lokale initiatieven zoals het Mobile Media lab in Oss en de veiligheidsontmoetingen in de wijken van 's-Hertogenbosch. Hierbij komt het mobile media lab van politie samen met de buurttent, brandpreventie en Rode Kruis naar verschillende wijken in de gemeente.

Ook wordt bij dit thema veel ingezet op de samenwerking tussen de gemeenten, de politie en het OM. In basisteam Dommelstroom is een projectgroep Woninginbraken gestart die een aantal producten heeft opgeleverd, zoals een projectplan woninginbraken met daarin mogelijke acties voor de diverse partners. Daarnaast is er een communicatiekalender opgesteld en een toolkit woninginbraken ontwikkeld. Ook social media (facebook en twitter) worden steeds vaker ingezet in de strijd tegen woninginbraken, vooral op piekmomenten als tijdens het Donkere Dagen Offensief, carnaval of in vakantieperiodes. De gemeenten blijven daarnaast altijd op zoek naar nieuwe best practices.

5. Ondernijdende criminaliteit

De ondernijdende criminaliteit blijft in heel Nederland, en zeker ook in onze regio, een ernstig maatschappelijk probleem. Daar waar de vormen van zichtbare criminaliteit (zoals bijvoorbeeld woninginbraken) de afgelopen jaren afnemen, lijkt de problematiek rondom de ondernijdende criminaliteit zeker niet minder te worden. Ondernijdende criminaliteit is zichtbaar en onzichtbaar aanwezig in onze wijken, dorpen en buitengebied. Ook in 2017 is er door de diverse partners in de regio hard gewerkt aan de bestrijding van de ondernijdende criminaliteit. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op een aantal resultaten op dit thema.

Ambitie

We zullen in Oost-Brabant een ongunstig klimaat creëren voor het bedrijven van criminele activiteiten. Anders gezegd: op basis van integrale samenwerking tussen de ketenpartners bewerkstelligen dat de georganiseerde (ondernijdende) criminaliteit zodanig wordt aangepakt, dat de ondernijdende invloed op de samenleving wordt weggenomen. Dat betekent dat de economische machtspositie van criminele organisaties moet worden gebroken en dat de legale sectoren van overheid en kwetsbare groepen in de samenleving niet misbruikt kunnen worden voor het faciliteren van de criminele industrie. Daarbij hebben we één missie: criminaliteit wordt niet getolereerd. Centraal staat telkens het beoogde effect en daarmee de meest efficiënte en passende interventie. Dat geeft de mogelijkheid flexibel te zijn in de soort aanpak en steeds (in afstemming tussen de partners) na een goede verkenning maatwerk te leveren.

Resultaten

In 2017 lopen in de regio Oost-Brabant 169 integrale RIEC-casussen in het kader van de samenwerking tussen partners als het OM, de politie, de Belastingdienst, de gemeenten onder de vlag van het Actiecentrum Ondernijning Oost-Brabant. De focus ligt hierbij onder meer op de vitale schakels van de criminele industrie. De centrale vraag is verder steeds wie de beste kaarten in handen heeft om te acteren.

Verder zijn politie en OM 48 onderzoeken naar Criminele Samenwerkingsverbanden (CSV's) en 32 kortlopende onderzoeken gestart in 2017. Ook is tweemaal een Team Grootschalig Optreden (TGO) opgestart.

Basisteam	Damocles sluitingen	Geruimde plantages	Geruimde drugslabs	BIBOB	Bestuurlijke rapportages	waarschuwingen	Nog in behandeling
s-Hertogenbosch	11	7	4	93	35	23	0
Meerij	42	16	0	66	14	14	1
Maasland	55	42	1	65	83	9	0
Maas en Leijgraaf ¹	36	21	1	54	10	5	0
Eindhoven	21	72	2	173	onbekend	11	0
de Kempen	28	46	0	105	52	28	1
Dommelstroom	35	10	2	27	28	9	0
Peelland	36	52	4	189	40	8	0
Totaal	264	266	14	772	262	107	2

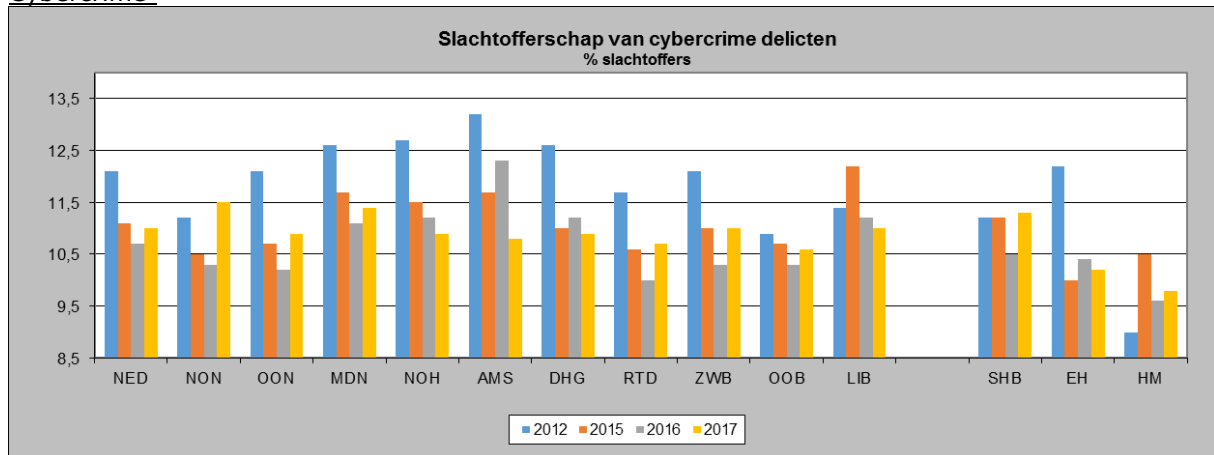
Naast het aantal geruimde plantages is er in de Kempen ook 19 maal hennepafval geruimd en 3 maal XTC afval. In Eindhoven is naast de eigen BIBOB aanvragen ook nog 15 keer advies gevraagd bij het Landelijk bureau BIBOB.

De cijfers geven de grote inspanning aan die door de samenwerkende gemeenten samen met politie, OM en andere partners zoals het RIEC en het Actiecentrum Ondernijning worden gedaan om de ondernijdende criminaliteit in Oost-Brabant aan te pakken. Toch vraagt de aanpak van

¹ De cijfers van Maas en Leijgraaf zijn gebaseerd op de aangeleverde gegevens van 4 gemeenten in dat basisteam.

ondermijnende criminaliteit nog altijd steeds meer aandacht omdat er steeds meer aan het licht komt en de zaken complexer van aard worden.

Cybercrime²

In het onderzoek van de Veiligheidsmonitor 2017 is de deelnemers gevraagd of zij slachtoffer zijn geweest van cybercrime delicten. Voor Oost-Brabant gaf 10,6% aan slachtoffer te zijn geweest van een cybercrime delict. Dit is ondanks een stijging van 0,3% ten opzichte van 2016 nog altijd lager dan het landelijk gemiddelde van 11% (zie bovenstaand schema).

In het afgelopen jaar is bij de politie Oost-Brabant fors geïnvesteerd in de opzet van een dedicated Cybercrime Team. Hoewel getracht is om dit Cybercrime team operationeel te hebben in het eerste kwartaal van 2017, overeenkomstig de landelijk gemaakte afspraken, is het team pas in september daadwerkelijk operationeel geworden. Hierdoor is de doelstelling van 2017 (16 cybercrime zaken) niet gehaald en is het resultaat blijven steken op 13 zaken. Het merendeel van deze zaken is daarbij gerealiseerd in het tweede deel van 2017.

Naast de Cybercrime zaken in enge zin, zoals cijfermatig in de resultaten worden betrokken, wordt ook aandacht besteed aan gedigitaliseerde criminaliteit in het geval dat de opsporing verdergaande digitale expertise vereist. Hoewel dit type onderzoek verhoudingsgewijs veel capaciteit vergt, komen dit soort onderzoeken cijfermatig niet terug in de resultaten.

Horizontale fraude³

Door het parket Oost-Brabant werden in 2017, 142 verdachten geregistreerd ter zake van fraudedelicten. Alle basisteams van de politie-eenheid Oost Brabant hebben ruimschoots voldaan aan de eerder gestelde doelstelling. Slechts het aantal betekenisvolle zaken met betrekking tot faillissementsfraude (8) en fraude tegen financiële (0) instellingen bleef achter bij de doelstelling (15). Er zijn tevens 31 internet gerelateerde zaken opgepakt.

Afpakken⁴

Omdat ondermijning op alle niveaus voorkomt is er in 2015 voor gekozen om afpakken een normaal onderdeel van het werk te maken. Dit houdt in dat de afpakdoelstelling breed is weggezet in de organisatie. De ingezette aanpak van afpakken draagt zorg voor een goede borging van afpakken in de dagelijkse werkzaamheden. Met een beslagresultaat van € 12.259.243,- is de doelstelling van 2017 van € 9.965.000,- gehaald. De doelstelling voor incasso is helaas niet behaald. De doelstelling bedroeg € 4.080.280,- waarvan in 2017 maar € 2.046.734 (44,2%) gerealiseerd kon worden.

¹ Onder cybercrime wordt verstaan: criminaliteit met ICT als middel én doelwit.

³ Horizontale fraude is fraude binnen het financieel-economisch verkeer tussen burgers, bedrijfsleven en financiële instellingen.

⁴ Afpakken is het ontnemen van wederrechtelijk verkregen vermogen.

Mensenhandel

Op 1 mei 2017 is in onze regio een Ketenregisseur Mensenhandel gestart. Deze ketenregisseur is tot mei 2019 de aanjager om de aanpak van mensenhandel integraal handen en voeten te geven. Het onderwerp "mensenhandel" zal onder de voortdurende aandacht moeten worden gebracht van alle partijen, zodat de aanpak ervan een "boost" krijgt in Oost-Brabant. De aanpak moet in twee jaar worden geborgd op beleidsmatig en operationeel niveau. Vanaf mei 2017 fungeert het Signalerings- en Interventie Overleg Mensenhandel (SIOM) als een regionaal casuoverleg op het gebied van mensenhandel. Dit betekent dat nu iedere gemeente signalen mensenhandel bij het SIOM kan inbrengen. Het SIOM werkt volgens het RIEC werkproces en staat in verbinding met het Actiecentrum ondermijning.

Awareness ondermijning

Awareness bij de frontline medewerkers moest vergroot worden, zodat ondermijning ook daadwerkelijk herkend wordt als het zich voordoet (er moeten signalen gegenereerd worden). Tegelijkertijd was er bij veel gemeenten de behoefte om de verschillende soorten (awareness)trainingen te bundelen. Het was essentieel dat de awareness van medewerkers bij gemeenten wordt vergroot op verschillende thema's (zoals bijvoorbeeld mensenhandel, hennep, sociale zekerheidsfraude, radicalisering of witwassen), maar dat dit gebeurt op een effectieve en zo min mogelijk tijd kostende manier. Voor dit project is door de Bestuurlijke Regiegroep budget beschikbaar gesteld (in totaal € 51.000,-). Het bureau Lokale Zaken heeft de trainingen awareness verzorgd in Oost-Brabant. Inmiddels hebben in de meeste basisteams de trainingen plaatsgevonden (Maasland begin 2018 en later in 2018 volgt nog Eindhoven) en vinden er, vanwege de grote belangstelling, nog "veegsessies" plaats in verschillende basisteams. Uiteindelijk hebben honderden ambtenaren (IV'ers, medewerkers sociale diensten, bouw- en woningtoezicht, juristen, medewerkers afdeling bevolking, medewerkers zorg en welzijn etc.) uit Oost-Brabant deze training gevolgd. Ook de Omgevingsdienst Brabant-Noord heeft (voor eigen rekening) trainingen laten uitvoeren. Met de Omgevingsdienst Brabant-Zuid hebben hierover ook gesprekken plaatsgevonden.

Beleidsmatig

Om te voorkomen dat criminelen gaan "shoppen" tussen de verschillende gemeenten in Oost-Brabant zijn er in 2017 ook steeds meer beleidsinitiatieven gekomen (en door de Bestuurlijke Regiegroep omarmd) om beleid (zoveel mogelijk) te harmoniseren. Zo zijn er beleidsregels Bibob, beleidsregels Damoclesbeleid en voorstellen tot wijziging van de APV om risicobranches, -gebieden of -gebouwen te kunnen aanwijzen. Hoewel vanzelfsprekend elke gemeente autonoom is als het gaat om het overnemen van deze voorstellen, is er steeds meer consensus om de "dijken overal even hoog te maken".

6. Geweld

Geweld komt in zijn verschillende vormen nog altijd veel voor in Oost-Brabant en heeft een enorme impact op de slachtoffers. Overvallen, straatroof, uitgaansgeweld, geweld tegen werknemers met een publieke taak (VPT) en relationeel geweld zijn daarom binnen het delict geweld als gezamenlijke prioriteit gekozen. Het onderdeel VPT wordt in hoofdstuk 7 apart behandeld.

Ambitie

Doelstelling is om in de jaren 2015 – 2018 een gestage daling van het aantal geweldsmisdrijven te realiseren. Gelet op het uiteenlopende karakter van deze categorie, is het echter niet opportuun een overall doelstelling te formuleren. Rekening houdend met het relatief geringe aantal gemeenten waar overvallen en straatroof zich voordoen, en in afwachting van de uitwerking van de landelijk doelstellingen ten aanzien van deze misdrijven, is uitgegaan van een kleine daling van het aantal straatroven (in 2013 369, in 2018 360 straatroven) en overvallen (in 2013 103, in 2018 100 overvallen). Openbaar Ministerie en politie steven daarbij naar een stabilisering van het ophelderingspercentage op 20% (2013 zowel als 2018) bij straatroof en 45% bij overvallen.

Resultaten

Criminaliteitscijfers

Regio	t/m dec			jaar	jaar	Jaar	jaar
Oost-Brabant	2017	Verschil	Groei	2014	2015	2016	2017
Geweld totaal	6.022	-333	-5,2%	6.734	6.746	6.355	6022
Openlijk geweld	392	-11	-2,7%	370	377	403	392
Bedreiging	2.230	-189	-7,8%	2.562	2.579	2.419	2.230
Mishandeling	3.400	-133	-3,8%	3.802	3.790	3.533	3.400
Straatroof	131	-58	-30,7%	261	242	189	131
Overval	83	14	20,3%	90	87	69	83

De cijfers laten zien dat de doelstellingen uit het Regionaal Veiligheidsplan ten aanzien van het aantal straatroven en overvallen reeds behaald zijn. Ook ten opzichte van 2016 is er een daling in het aantal geweldsmisdrijven te zien. Enige negatieve uitschieter overvallen. Hier is het afgelopen jaar een stijging te zien.

Ophelderingspercentage

Regio	t/m dec		jaar	jaar	Jaar	Jaar
Oost-Brabant	2017	Verschil	2014	2015	2016	2017
Oph% Straatroof	26,7%	-4,5%	21,1%	27,7%	31,2%	26,7%
Oph% Overval	37,3%	-23,6%	46,7%	42,5%	60,9%	37,3%

Het ophelderingspercentage laat een daling zien ten opzichte van de jaren ervoor. Hiervoor is helaas geen eenduidige verklaring te vinden. Ondanks de daling blijft het ophelderingspercentage straatroven nog wel boven de ambitie uit het Regionaal Veiligheidsplan.

Maatregelen Regionaal Veiligheidsplan

Naast de cijfermatige doelstellingen is er een aantal maatregelen benoemd die gemeenten kunnen nemen om geweld tegen te gaan. Het betreft:

- Keurmerk Veilig Ondernemen
- Aanpak heling
- Top-X aanpak / PGA
- Donkere Dagen Offensief
- Stimuleren Burgernet / BIN
- Senioren en Veiligheid
- Stimuleren installeren camera's
- Informatieavond cybercrime
- WhatsApp ondernemers
- Schouw
- Veilig sportklimaat
- Buurtpreventieteams
- Samenwerking zorginstellingen
- Extra toezichthouders
- Overvalpreventietraining
- Nazorg overvallen

- Laat je niet overvallen

Bovenstaande maatregelen worden in alle basisteams van onze eenheid gebruikt om geweld tegen te gaan. Vanzelfsprekend verschilt de toepassing van de maatregelen per basisteam aangezien niet iedere maatregel overal hetzelfde effect sorteert. Maatregelen als het Donkere Dagen Offensief en het Keurmerk Veilig Ondernemen worden in alle basisteams toegepast, maar de Top X / PGA aanpak en de aanpak van heling wordt in sommige basisteams wel en in sommige basisteams niet toegepast. Ten aanzien van de Top X/PGA aanpak, is eind 2017 besloten om een effectmeting te starten om te kunnen bepalen of we met de aanpak op de goede weg zijn. De afspraken over hoe de meting te doen, zijn begin 2018 door de afdeling BSR van het OM met het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost gemaakt. De meting zal op korte termijn worden afgerond.

Huisverboden

Ten behoeve van dit jaarverslag is ook bij de basisteams geïventariseerd hoeveel huisverboden zij in 2017 hebben opgelegd. Een huisverbod wordt opgelegd aan een pleger van huiselijk geweld, kindermishandeling of een ernstig vermoeden daarvan. De maatregel biedt de mogelijkheid om in een noodsituatie te voorzien in een afkoelingsperiode waarbinnen de nodige hulpverlening op gang kan worden gebracht en escalatie kan worden voorkomen. Het huisverbod wordt in de vorm van een beschikking uitgereikt door de burgemeester of door de politie indien zij daartoe wordt gemandateerd.

Basisteam	Aantal huisverboden 2016	Aantal huisverboden 2017
s-Hertogenbosch	26	13
Meerij	8	11
Maasland	16	16
Maas en Leijgraaf	12	10
Eindhoven	30	24
de Kempen	15	8
Dommelstroom	10	6
Peelland	18	36
Totaal	135	124

Uit de cijfers blijkt dat de het aantal huisverboden in 2017 is gedaald, al is er een verschil te zien tussen de basisteams. Zo is het aantal huisverboden in 's-Hertogenbosch gehalveerd, terwijl het aantal in Peelland is verdubbeld.

7. Veilige Publieke Taak

Zoals in het vorige hoofdstuk al aangegeven blijft geweld helaas een veelvoorkomend feit in Oost-Brabant. Ook het geweld tegen werknemers met een publieke taak blijft een groot zorgpunt. Daarnaast wordt Veilige Publieke Taak (VPT) ook een steeds belangrijker thema bij de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Hoe kun je als overheid effectief optreden tegen ondermijnende criminaliteit, zonder dat je medewerkers gevaar lopen? De weerbaarheid van de overheid en haar medewerkers is een thema dat ook binnen de aanpak VPT een steeds prominentere rol krijgt.

Ambitie

In het Regionaal Veiligheidsplan is afgesproken dat Oost-Brabant zich bij de aanpak van geweld tegen werknemers met een publieke taak extra zal richten op de ketenaanpak van agressie en geweldsincidenten. De publieke werkgevers zullen met politie en Openbaar Ministerie toewerken naar invoering van de benodigde VPT-maatregelen.

Resultaten

Protocol ingevoerd

In de meeste gemeenten is een VPT-, dan wel een agressieprotocol, ingevoerd en wordt er naar het protocol gehandeld indien er sprake is van agressie.

Aantal incidenten

In onderstaand schema is het aantal incidenten gerelateerd aan de Veilige Publieke Taak opgenomen. In 's-Hertogenbosch is sprake van een stijging in het aantal gerapporteerde incidenten. Vermoed wordt dat dit komt doordat het onderwerp nu meer aandacht binnen de organisatie krijgt en men hierdoor vaker een incident meldt. De meeste incidenten vinden plaats bij de balie of in spreekkamers.

Basisteam	Aantal incidenten	Aantal incidenten
	2016	2017
s-Hertogenbosch	62	78
Meerij	4	2
Maasland	85	61
Maas en Leijgraaf	28	26
Eindhoven	126	101
de Kempen	3	7
Dommelstroom	16	8
Peelland	30	27
Totaal	354	310

Regionale stuurgroep VPT

Sinds 2013 krijgt het landelijk programma VPT in onze regio versterkt aandacht, onder regie vanuit een regionale stuurgroep. Ondersteund met een subsidie vanuit het Ministerie van BZK heeft de regionale stuurgroep tot april 2017 activiteiten ondernomen om het thema meer op de agenda te krijgen in onze regio. Met het eindigen van de subsidieperiode heeft de regionale stuurgroep ook haar werkzaamheden afgerond.

Naar de indruk van de stuurgroep is de awareness rond Veilige Publieke Taak de afgelopen jaren flink gegroeid. Veel publieke instellingen hebben - al dan niet ingegeven door incidenten - in beleid én in uitvoering een positieve ontwikkeling doorgemaakt. Tegelijkertijd is ook onderkend dat het thema nog lang niet overal duurzaam geborgd is. Bij het merendeel van de sectoren heeft de stuurgroep er goed vertrouwen in dat organisaties hierin zullen slagen; een mooi voorbeeld is de

zorgsector waar in Oost-Brabant een stevig netwerk is ontstaan van collega's die onder meer best practices met elkaar uitwisselen.

Ook ziet de stuurgroep enkele maatschappelijke ontwikkelingen die niet los kunnen worden gezien van duurzame borging van de thematiek. Allereerst is er een groei van complexe casuïstiek zichtbaar waar instanties worstelen met adequate opvolging. Op dit vlak is een sterke verbinding tussen zorg en veiligheid essentieel, waarbij partners nauw met elkaar samenwerken om op een eenduidige en consequente wijze op te treden en daarmee in een zo vroeg mogelijk stadium te de-escaleren. Een tweede aspect dat ook nadrukkelijk aan bod komt in de verantwoordingsrapportage is de relatie met ondermijning. Het programma veilige publieke taak gaat in essentie om het voorkomen van oneigenlijke beïnvloeding van de publieke dienstverlening. Dit raakt aan een weerbare overheid en dat is waar ook ondermijning om de hoek komt kijken. De weerbare overheid is dan ook een thema dat de komende tijd meer aandacht zal gaan krijgen.

8. Radicalisering en jihadisme

Eind 2014 is tijdens het Veiligheidsoverleg Oost-Brabant afgesproken om frequent met vertegenwoordigers van verschillende partijen te overleggen over de aanpak van jihadisme in onze regio. Dit heeft geleid tot de oprichting van de Programmaraad integrale aanpak jihadisme onder leiding van burgemeester M.J. Houben. De Programmaraad bestaat momenteel uit vertegenwoordigers van het lokaal bestuur (de burgemeesters van de gemeenten Nuenen en Boxtel), ambtelijke vertegenwoordigers uit Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Helmond en Oss, het Openbaar Ministerie (OM), de politie, de Koninklijke Marechaussee (KMar) en de NCTV. De Programmaraad wordt ondersteund en gefaciliteerd door het Regiobureau IV.

In februari 2016 heeft de Programmaraad een aanvraag ingediend om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit de versterkingsgelden die het kabinet beschikbaar had gesteld voor de aanpak van radicalisering. De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid en de Minister van Veiligheid en Justitie hebben naar aanleiding van deze aanvraag geld beschikbaar gesteld voor onze regio voor de analyse van de lokale problematiek en de mate van weerbaarheid. Na overleg tussen de Programmaraad en verschillende gemeenten is ervoor gekozen om deze analyses te laten uitvoeren in Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Helmond, Valkenswaard, Cuijk, Veldhoven, Meierijstad en Haaren door het bureau EMMA (Experts in Media en Maatschappij). EMMA heeft de bedoelde analyse uitgevoerd middels een quickscan. Het doel van de quickscan is om een gedegen, lokaal specifieke indicatie te verkrijgen van de aard, omvang en eventuele risico's van radicalisering in de acht gemeenten. De quickscans zijn eind mei 2017 opgeleverd en gepresenteerd aan de Programmaraad en (in oktober) aan de Bestuurlijke Regiegroep.

De conclusies en aanbevelingen uit de quickscan, de veranderde omstandigheden sedert 2015 (zo zijn er thans geen uitreizigers meer, maar zijn er meer zorgen over "gefrustreerde thuisblijvers"), gewijzigde inzichten van de NCTV en het onderzoek van een masterstudent bestuurskunde maakten duidelijk dat het goed zou zijn als de Programmaraad de gestelde speerpunten kritisch tegen het licht houdt en nieuwe doelstellingen stelt. In het najaar van 2017 zijn derhalve de (veelal op de uitvoering gerichte) prioriteiten uit het landelijk Actieprogramma losgelaten en brede doelstellingen geformuleerd waarbij de Programmaraad de kaders schept die lokaal moeten worden ingevuld. Gelet op de aanbevelingen en conclusies uit (onder andere) de quickscan en rekening houdend met de evaluatie van de in 2015 geprioriteerde maatregelen luiden de volgende brede doelstellingen thans:

- I. Werkprocessen borgen:
  - o Meldstructuren opzetten
  - o Rol en taak Veiligheidshuizen
  - o Inzicht in en vaste contacten met gemeenschappen
- II. Preventieve aanpak:
  - o Netwerken inrichten
  - o Voorlichting en ondersteuning onderwijs
  - o Inzet op lokale groepen risicojongeren
  - o Verhogen weerbaarheid van kwetsbare groepen en alternatief aanbod (op radicale/fundamentalistische boodschap)
- III. Deskundigheidsbevordering:
  - o Trainen lokale professionals
  - o Ontwikkelen expertise die voor partners in de regio Oost-Brabant beschikbaar komt
  - o Wegings- en duidingscapaciteit aanwezig bij de relevante partners (t.b.v. de weegploeg en/of casuoverleg)

Doelstelling I sluit aan bij de conclusies van de quickscan en het onderzoek van de masterstudent bij het OM dat nog niet alle gemeenten een duidelijke meldstructuur hebben, dat soms goede netwerken ontbreken en het feit dat er gemeenten zijn die niet of nauwelijks contact hebben met hun islamitische gemeenschap. In 2017 heeft onze regio ook versterkingsgelden ontvangen voor het instellen van focusgroepen van sleutelfiguren (overigens ook in 2018). Eind 2017 is gestart met gesprekken tussen de ESS (Expertise-unit Sociale Stabiliteit) en de 8 gemeenten waar een quickscan is uitgevoerd. Doel is om, rekening houdend met de lokale situatie, in 2018 te komen tot (een vorm van) focusgroepen in deze gemeenten.

Doelstelling II is gericht op de groep die het meeste risico loopt tot radicaliseren: "kwetsbare" risicojongeren. Met het oog op de openbare orde en veiligheid, ligt daar een taak voor de lokale overheid, waarbij de koppeling tussen "zorg" en "veiligheid" essentieel is.

Doelstelling III is een continue proces: deskundigheidsbevordering is essentieel om de professionals uit te rusten met de kennis en vaardigheden om radicalisering te signaleren, te kunnen duiden en (indien nodig) aan te pakken. Voor het jaar 2017 heeft onze regio 375 trainingen in natura ontvangen uit de versterkingsgelden. De trainingen (300 1-daagse basistrainingen en 75 2-daagse verdiepingstrainingen) werden gegeven door het Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering (ROR). Dit betekent dat (bijna) 375 professionals uit onze regio (IV'ers, jongeren- en welzijnswerkers, wijkagenten, GGZ-medewerkers, wijkmedewerkers, leerplichtambtenaren etc.) een training hebben gehad. Dit traject wordt in 2018 gecontinueerd. Tevens is er door de Programmaraad en het Regiobureau Integrale Veiligheid een leidraad opgesteld waarin praktische handvatten zijn opgenomen voor de 38 gemeenten in onze regio (van mogelijke signalen die op radicalisering kunnen duiden tot informatie over de Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen terrorismebestrijding of de Paspoortmaatregel). Ook hebben Programmaraad en Regiobureau op 5 juli een informatiebijeenkomst georganiseerd voor de IV'ers uit Oost-Brabant over het onderwerp "radicalisering" met presentaties van onder andere de NCTV/AIVD en het Veiligheidshuis Zuidoost (i.v.m. de weegtafel).

De uiteindelijke implementatie van het beleid (zoals het inrichten van meldstructuren, het inrichten van netwerken en de samenwerking met de kernpartners, politie en OM) blijft de verantwoordelijkheid van de gemeenten, maar de Programmaraad fungeert ten aanzien van de genoemde doelstellingen als aanjager om alle partners in de regio Oost-Brabant ertoe te bewegen om hiermee aan de slag te gaan. Zo hebben Programmaraad en Regiobureau het initiatief genomen om te komen tot het opstellen en ondertekenen van de convenant Persoonsgerichte Aanpak radicalisering tussen de politie, het OM, de Raad voor de Kinderbescherming, de Reclassering en de 38 gemeenten in Oost-Brabant.

In september 2017 heeft de Programmaraad een nieuwe aanvraag ingediend om in aanmerking te komen voor versterkingsgelden voor de aanpak van jihadistische radicalisering. De NCTV heeft eind december 2017 bericht dat de aanpak van radicalisering en jihadisme in onze regio voor het jaar 2018 wordt ondersteund met een bedrag van in totaal € 188.250,= (voor trainingen, focusgroepen en nieuwe quickscans).

9. Personen met verward gedrag

Een deel van de Nederlandse bevolking vertoont verward gedrag. Dit kan tot (groot) persoonlijk leed leiden voor de personen in kwestie en hun omgeving. In sommige gevallen zijn deze personen ook een gevaar voor zichzelf en hun omgeving. Zij kunnen door hun daden anderen leed berokkenen en zodoende ook maatschappelijke onrust en onveiligheidsgevoelens veroorzaken. In Oost-Brabant zijn de (landelijk) geuite zorgen en signalen dat er ernstige knelpunten zijn in het vraagstuk van personen met verward gedrag onderkend.

Medio 2015 is daarom gestart met een project op dit thema waarin veel partijen intensief samen aan een humane en sluitende aanpak in de zorg voor en ondersteuning van mensen met verward gedrag. Partners in dit project zijn de gemeenten in Oost-Brabant, politie, Openbaar Ministerie, GGZ Eindhoven en Oost Brabant, Reinier van Arkel, de Regionale Ambulance Voorzieningen, GGD, huisartsenposten, Veiligheidshuizen en Reclassering Nederland. Het gemeenschappelijk probleem wordt daarmee met een gezamenlijke inzet aangepakt onder het motto: 'we lossen het samen op'.

Ambitie

Partijen in de regio Oost-Brabant willen gezamenlijk optrekken om een sluitende aanpak voor mensen met verward gedrag te realiseren in de hele regio. Doelstelling van het project is het verbeteren van de samenwerking in Oost-Brabant tussen partijen in de zorg- en veiligheidsketen, zodanig dat mensen met (potentieel) verward gedrag de juiste zorg en ondersteuning krijgen, door de juiste partij. Dit wordt zichtbaar in regionale uniformiteit in de werkprocessen voor preventieve en persoonsgerichte aanpak, melding, triage, vervoer, eerste opvang en vervolgzorg.

Resultaten

Meldingen personen met verward gedrag bij de politie

Ten behoeve van dit jaarverslag is ook gekeken naar het aantal meldingen over personen met verward gedrag die bij de politie zijn gedaan, de zogenaamde E33 meldingen. Uit het overzicht is op te maken dat ook in 2017 een stijging van het aantal meldingen te zien is. De stijging concentreert zich wel in een aantal gemeenten binnen de regio. Dit is deels te verklaren door de aanwezige faciliteiten en organisaties die in deze gemeenten aanwezig zijn ten behoeve van personen met verward gedrag. Hierdoor is de kans op incidenten ook groter. Bij de overige gemeenten is een daling van het aantal meldingen te zien.

		2013	2014	2015	2016	2017	Vershil 2017 t.o.v. 2016
Eenheid Oost- Brabant	S-HERTOGENBOSCH	392	517	628	697	772	11%
	BERNHEZE	26	23	31	43	30	-30%
	BOEKEL	12	9	15	23	14	-39%
	BOXMEER	83	63	52	78	65	-17%
	BOXTEL	65	78	71	102	163	60%
	CUIJK	50	47	74	70	78	11%
	GRAVE	24	26	22	31	23	-26%
	HAAREN	25	27	24	20	38	90%
	HEUSDEN	70	91	102	92	138	50%
	LANDERD	11	19	20	22	27	23%
	MEIERIJSTAD	105	158	123	203	167	-18%
	MILL EN SINT HUBERT	19	10	11	14	9	-36%
	OSS	139	159	198	216	212	-2%
	SINT-MICHIELSGESTEL	21	37	47	36	41	14%
	SINT ANTHONIS	19	16	7	37	16	-57%
	UDEN	177	149	205	168	155	-8%
VUGHT	95	119	118	137	167	22%	

ASTEN	19	28	23	54	41	-24%
BERGEIJK	63	70	37	32	55	72%
BEST	30	60	46	64	83	30%
BLADEL	41	44	23	49	45	-8%
CRANENDONCK	41	59	41	65	51	-22%
DEURNE	47	74	89	63	61	-3%
EERSEL	36	40	39	42	41	-2%
EINDHOVEN	907	1.007	1.196	1.413	2.007	42%
GELDROP-MIERLO	73	82	107	112	121	8%
GEMERT-BAKEL	79	78	54	101	108	7%
HEEZE-LEENDE	15	31	19	23	30	30%
HELMOND	222	334	368	425	535	26%
LAARBEEK	44	38	31	49	41	-16%
NUENEN, GERWEN EN NEDERWETTEN	27	75	59	44	56	27%
OIRSCHOT	13	19	16	25	10	-60%
REUSEL-DE MIERDEN	22	25	23	26	47	81%
SOMEREN	12	31	20	26	18	-31%
SON EN BREUGEL	22	15	48	47	76	62%
VALKENSWAARD	78	64	76	99	113	14%
VELDHOVEN	95	114	146	193	223	16%
WAALRE	25	28	32	32	21	-34%
Totaal	3.244	3.864	4.241	4.973	5.898	18,60%

Wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz)

In 2017 zijn door het Openbaar Ministerie 1929 Bopz-verzoeken aan de rechtbank gedaan, tegen 1680 in 2016 en 1747 in 2015. De voortzettingen inbewaringstelling zorgen voor 34% van de uitstroom, de voorlopige machtigingen 24%, de machtigingen tot voortgezet verblijf 22% en de voorwaardelijke machtigingen 20%.

Project en basisteam ontwikkelingen

Het project Personen met verward gedrag in Oost-Brabant werkt zoveel mogelijk via de bouwstenen van het landelijke Schakelteam onder leiding van de heer Onno Hoes. De bouwstenen zijn:

Aan de invulling van deze bouwstenen is vanuit het project in 2017 hard gewerkt. Zo is de inbreng van ervaringsdeskundigen en naasten op alle niveaus binnen het project geborgd, is er gewerkt aan een leidraad voor gemeenten ten aanzien van de preventie en vroegtijdige signalering in combinatie met de persoonsgerichte aanpak en zijn de werkwijze van de 4 Spoedeisende Psychische Opvang Ruimten (SPOR) en de 5 crisisdiensten van de GGZ-instellingen in onze regio zoveel als mogelijk geüniformeerd. Daarnaast is mede op basis van pilots op het gebied van vervoer (de BAS psycholance en de Quick Responder) gewerkt aan een voorstel voor uniform vervoer in de gehele regio Oost-Brabant. De implementatie van dit voorstel zal de politie moeten gaan ontlasten bij het vervoeren van personen met verward gedrag.

Tevens is er ook in 2017 weer een aantal subsidies voor pilot projecten aangevraagd en toegekend. Zo zijn er subsidies verstrekt en pilots gestart met trainingen Mental Health First Aid, het instellen van een crisiskaart voor personen met verward gedrag, het versterken van de samenwerking tussen de GGZ en de huisartsenpost, en enkele projecten binnen de GGZ- instellingen.

Ook op basisteam niveau heeft men niet stil gezeten in 2016. Zo bestaat er in steeds meer gemeenten een structurele verbinding tussen de afdelingen zorg en veiligheid. Door de verbinding vindt er ook steeds meer een integraal casusoverleg plaats waarbij alle beschikbare informatie en maatregelen gecombineerd kunnen worden voor een persoonsgerichte aanpak. Verschillende basisteams werken ook al volgens het AVE-model (Acties ter Voorkoming van Escalatie) of zijn bezig met de invoering hiervan. Het AVE-model is erop gericht om complexe zaken op de juiste momenten op- en af te schalen en te bespreken met de partners in het zorg en veiligheidsdomein.

Daarnaast lopen er ook nog specifieke (pilot) projecten in de diverse basisteams. Zo wordt er binnen het basisteam de Meijerij door diverse gemeenten gewerkt met het concept van de Wijk-GGD'er, zijn de Kempengemeenten de initiatiefnemers geweest voor het volgen van Mental Health First Aid trainingen en is de Psycholance een initiatief van de gemeente 's-Hertogenbosch in samenwerking met andere gemeenten in de Meierij en Maasland en Maas en Leijgraaf.

De ontwikkelingen binnen het regionaal project en de basisteams en de diverse pilotprojecten zullen in 2018 leiden tot concrete producten die toepasbaar zijn voor de gehele regio. Dat neemt niet weg dat er ook in 2018 nog voldoende uitdagingen op dit thema liggen en dat zowel de gemeenten als de betrokken ketenpartners individueel en gezamenlijk nog stappen moeten zetten. Uiteindelijk ontstaat door alle inzet en samenwerking geleidelijk een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag binnen de regio Oost-Brabant.

Bijlage 1: Samenstelling Basisteams

Basisteam 1 (BT SHB): Basisteam 's-Hertogenbosch

- Gemeente 's-Hertogenbosch

Basisteam 2 (BT Mei): Basisteam Meierij

- Gemeente Boxtel
- Gemeente Heusden
- Gemeente Sint-Michielsgestel
- Gemeente Haaren
- Gemeente Meierijstad
- Gemeente Vught

Basisteam 3 (BT Maa): Basisteam Maasland

- Gemeente Bernheze
- Gemeente Oss

Basisteam 4 (BT M&L): Basisteam Maas en Leijgraaf

- Gemeente Boekel
- Gemeente Cuijk
- Gemeente Landerd
- Gemeente Sint-Anthonis
- Gemeente Boxmeer
- Gemeente Grave
- Gemeente Mill en Sint Hubert
- Gemeente Uden

Basisteam 5 en 6 (BT EHZ /EHN): Basisteams Eindhoven-Zuid en Eindhoven-Noord:

- Gemeente Eindhoven

Basisteam 7 (BT DeK): Basisteam de Kempen

- Gemeente Bladel
- Gemeente Best
- Gemeente Oirschot
- Gemeente Veldhoven
- Gemeente Bergeijk
- Gemeente Eersel
- Gemeente Reusel – De Mierden
- Gemeente Waalre

Basisteam 8 (BT Do): Basisteam Dommelstroom

- Gemeente Cranendonck
- Gemeente Heeze – Leende
- Gemeente Son en Breugel
- Gemeente Geldrop-Mierlo
- Gemeente Nuenen
- Gemeente Valkenswaard

Basisteam 9 (BT Pee): Basisteam Peelland

- Gemeente Asten
- Gemeente Gemert-Bakel
- Gemeente Laarbeek
- Gemeente Deurne
- Gemeente Helmond
- Gemeente Someren